

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadásként
 vagy megörzítésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az egyetemi Mária-kongregáció felhívása az érettségit végzett ifjakhoz.

Kedves Barátunk!

Középiskolai tanulmányaid végeztével
 új élet előtt állsz.

Ez az élet nagyobb szabadsággal ke-
 csegteti nemes függetlenségre vágyó lel-
 kedet, tágabb perspektívát nyit az igaz-
 ságot kutató értelem előtt, több módot
 nyújt egyéni tehetségednek az egész, a
 tökéletes, az eszményi ember kiépítésére.

De az élet — mint minden élet itt
 e földön — szépsége mellett bőven rejt
 magában halálcsirákat is.

A szabadság korlátot nem ismerő
 féktelenséggé, hibbeli anarchiává, erkölcsi
 nihilizmussá fajulhat, a kutató értelem
 rosszakaratú tudománykalandorok vágta
 szakutcaákba tévelyeghet el; a jellemkép-
 zés magas iskolája a lélekrombolás mű-
 helyévé sülyedhet alá.

Két táborot fogsz látni magad előtt.

Az egyik rikoltó jelszavakkal hirdeti
 a gondolat zabolátlan szabadságát; sür-
 geti minden tekintélynek, mint avult bál-
 ványképnek földrelökését; ostoba előíté-
 leték tömkelegének tartja azt, amit az
 emberiség sok ezredév óta erénynek tar-
 tott és becsült; kérkedik azzal, hogy

épit, hogy építi az új Magyarországot,
 pedig minden erőszítése csak abban
 merül ki, hogy rombolja a régit.

Igaz, hogy egyelőre még nem siker-
 rel; igaz, hogy eredményekre ma még
 nem mutathat; igaz, hogy néhány dema-
 gógizű kirohanást leszámítva, nem dicse-
 kedhetik még semmivel sem ezidőszerint;
 de az is igaz, hogy veszedelmes ellen-
 féllé nőheti ki magát ez a ma még jelen-
 téktelen csoport, ha értékesebb, bizonyos
 faji jellegtől ment elemek is keveredné-
 nek közéje.

Kedves Barátunk! Lehet, hogy téged
 is megkörnyékezett már ez a jóváhagyott
 alapszabályok nélkül fényeskedő egyesü-
 let, ha igen, saját érdekedben kérünk,
 ne ülj fel neki. Jóravaló keresztény ifju
 nem teheti be lábát olyan társaságba,
 amelynek tagjai születésüktől fogva ellen-
 ségei mindannak, ami Krisztus egyházá-
 val összefügg.

A történelmi Galileo Galileije nagyon,
 de nagyon rosszul érezné magát e tiók-
 tudósokká tintafoltos zöldsztalánál.

Kedves Barátunk! Jól tudod, hogy e
 maroknyi nemkeresztény csoporttól nem
 kell féltenuk a mi Egyházunkat, mely-
 nek Krisztus örök életet ígért, melyről
 a protestáns Macaulay nyilván hirdeti,
 hogy látta mindazon kormány és vallás-
 formák kezdetét, melyek most léteznek
 s előreláthatólag végét is fogja látni vala-

mennyinek. Nem ez a nagy, univerzális
 egyház forog veszedelemben, de igenis a
 magyar katolicizmus, amelynek egy
 apró-cseprő emberekből álló gyülelész
 csoport is okozhat károkat, ha ellenségei-
 nek gyűlölete önfiainak árulásával egyesül.

A te helyed, kedves barátunk, ott
 van abban a másik, abban a nem fekete,
 de fehér táborban, amelyhez nemzeti
 nagylétünknek, ezredéves nagy multunk-
 nak minden szent tradíciója fűz. Az
 Eszterházyak, Rákócziak s a többi jelesek
 nem titkos társulatok zsoldján kitarolt
 egyesületek bárgyu eszmezávarából szitták
 magukba nagy áldozatos lelkesedésüket.

Magyar hazánk újjáépítésre szorul
 szent igaz; de ennek az újjáépítésnek
 nem mérőpálca és vakolókanál lesznek
 a szerszámái. Annak az épületnek fun-
 damentuma a Krisztus sziklájába leszen
 beágyazva; téglái a krisztusi lelkek ál-
 dozatai; egekre nyuló csucsának ékes-
 sége a Krisztus keresztje lesz!

Ennek az új Magyarországnak kiépí-
 tésén kell fáradoznod Neked is, Kedves
 Barátunk; biztosan reméljük, hogy en-
 nek az eszmének harcosai között fogunk
 látni Téged is!

Ma érdekel a mi munkánk, ha lel-
 kesítenek a mi ideáljaink, ha tette hiva-
 nak a mi nagy céljaink, ha egy fenekéig
 korrumpált világváros posványos lég-
 körében, ezernyi csábításai között is sér-

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóci-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az uszóverseny.

Humoreszk.

— Irta: Tóth Béla. —

Verőfényes délután volt. A fürdő egész
 közönsége ott tolongott a Balaton partján, az
 uszodát körülkerítők tarka korlátok mellett. Meg-
 látszott minden arcon a feszült várakozás jele,
 az eltitkolhatatlan izgatottság. Nagy nap volt a
 csendes kis balatoni fürdő életében, már esz-
 tendők óta az olyan, mint a mai. Nem kisebb
 dologról van ugyanis szó, mint az urak uszó-
 versenyéről. Minden évben úgy a szezon vége
 felé szokták megtartani azt a híres versenyt, a
 melyből ki győztesként kerül ki, annak a di-
 csőségen és a női kegyeken kívül sokféle ki-
 váltságból és megtiszteltetésből is bőven ki-
 jutott.

Ilyen volt többek közt az a kiváltság is,
 mely szerint a győztes este az uszóversenyt
 követő bálon, melyet a nagy vendéglő diszter-
 mében szoktak megtartani, azzal a hölggyel tán-
 colhatta a második négyest, a kivel éppen neki
 tetszett; tekintet nélkül arra, hogy az illető
 már másnak ígérte-e ezt a táncot. Még a férjes

asszonyokkal sem tettek kivételt. És valamint
 a férfiak közül akárhányat csupán csak ennek
 a jognak a megszerzése ugrasztotta a vízbe,
 úgy a hölgyek között is kivétel nélkül mind-
 egyik nagy megtiszteltetésnek vette, ha a sors
 kegye véletlenül őt avattatta a nap hőse által
 az est hősnőjévé.

Különösen azok között volt nagy fontos-
 sága ennek a győzelemnek, a kik ketten vagy
 többen igyekeztek valamely szép leány vagy
 pajkos fiatal asszony kegyeibe jutni. Természe-
 tesen mindegyik legfőbb céljának tartotta, hogy
 imádottja részére az est bálkirálynéjának iri-
 gyelt dicsőségét megszerezze.

A tisztelet díjak között rendszeren az asszo-
 nyok is kedveskedtek a győztesnek valami em-
 léktárgyal. Pár nappal a verseny előtt gyűlést
 tartottak, hogy megállapítsák mit vegyenek?

De csak nehezen tudtak határozni.

Mindegyiknek meg volt a maga jelöltje,
 akiért meg mert volna esküdni, hogy bizony-
 san az nyeri el a kitűzött díjat. S a feltétlen
 bizalom volt aztán az az oka, hogy akárhány-
 szor órákra nyúló vita támadt köztük.

Mikor valaki ezüst serleget indítványozott
 a fürge kis Faragóné, a megyei aljegyző fele-
 sége rögtön felszólalt az indítvány ellen. Ő
 jobbnak látná, ha irókészlettel lepnek meg a
 győztest. Az úgy sincs még a jegyző urnak

gondolta magában, már pedig, hogy ő lesz az
 első, kétségtelen.

De ez meg Fogarassynénak nem tetszett.
 Hogy is nel irókészletet? hát minek az ő fér-
 jének két író készlet? Jobb lenne valami diszes
 házi sapka féle, vagy más valami.

— Mit? Házisapkát, hát nem elég jó az
 én uram házisapkája, pattant fel a fiatal tüdő-
 orvos felesége. — Minek neki másik?

Igy ment ez mérhetetlen időig, végre az-
 tán szótöbbséggel, hisz egyhanguan asszonyok
 még sohasem határoztak, megállapodtak abban,
 hogy egy diszes ezüstkoszoru alakjában nyujt-
 ják át a győztesnek az asszonyi elismerés pál-
 máját, melynek fémszallagjára a győztes jel-
 mondatát fogják vésetni.

A verseny napján csakugyan ott ragyogott
 a szép koszoru a juri asztalán.

A nevezők egytől egyig megjelentek, több-
 nyire ismert jó uszók voltak valamennyien, a
 kiket az előbbi versenyekben már látott a fürdő
 közönsége. Csupán két fiatal ember volt kö-
 zöttük, a kik most versenyeztek először. Az
 egyik Sándorffy Géza az alispán jogász fia, a
 másik meg ennek egy pesti jó barátja. Csak
 tegnap érkezett, azelőtt soha se járt itt.

Máskor érdeklődtek volna iránta a hölgyek,
 de most egészen elvonta róla a szóbeszéd a
 figyelmet. Azt suttozták mindentelé, hogy a

tellenül akarod megőrizni lelkednek üde tisztaságát, ha minden körülmények közt hűséges, igaz baráti sziveket keressz; ha oázisra akarsz találni a sivatag kiégett homokján; ha hitben, erkölcsben erős, diadalmas, egész élet forrásai után vágyakozot; jöjj bizalommal közénk, testvéri szeretettel keblére

Budapest, VIII., Mária-u. 25.

Az Egyetemi-Mária-Kongregáció.

U. i. A kongregáció alakuló gyűlését az 1910—11. tanévre szeptember harmadik szerdáján este 8 órakor tartja VIII., Hornyánszky u. 22. sz. alatt. Kivánatos azonban, hogy amint Pestre érkezel, minél előbb keresd fel a kongregáció elnökét VIII., Mária u. 25. sz. al tt.

A Ház munkarendje. A képviselőház szombati ülésén, ha megalakultak az osztályok, a kormány beterjeszti az indemnitást a rendes ujonclétszámra, a román kereskedelmi szerződésre és a népszámlálásra vonatkozó törvényjavaslatot. Hétfőn kezdődik el a felirati vita. Ha minden az előre megállapított rend szerint történik, augusztus 15 ikén megkezdődik a szünet.

Petició. Tegnap megint beadtak egy petíciót a Kurián. *Brestyenszky* Kálmán a privygei kerület megbukott néppárti jelöltjének pártja adta be *Rudnay* Alajos bajmóci prépost munkapárti mandátuma ellen. A petíció *Rudnay* mandátumának érvénytelenítését és *Brestyenszky* magválasztásának kimondását kéri a Kuriától.

Kifogásolt mandátumok. A képviselőház tegnapi ülésén kilenc osztályba sorozták a megjelent képviselőket és azokat, a kik megbízóleveleiket eddig benyújtották. Tegnap délelőtt tíz órakor tartották az egyes osztályok alakuló üléseit, hogy egymás mandátumát alakulási szempontból megvizsgálják. Az első osztály vizsgálja a másodikát, ez a harmadikat és így tovább, az első osztály megbízóleveleit a kilencedik vizsgálja felül.

Az osztályok megkezdvén működésüket,

fiatalság bálványa a bájos Mosonyi Margit, megígérte tegnap tanuk előtt, hogy két legrajongóbb imádója, *Sándorffy Géza* meg *Vörös Albert* közül annak adja a kezét, a ki ma este a bálkirálynő koronát megszerzi neki.

Ezt a két fiut figyelte mindenki.

Ott álltak mindketten a parton. *Géza* mosolyogva beszélgetett pesti barátjával, akit már minden versenyzőnek bemutatott, csak még *Albert*nek nem. Mikor meglátta, hozzálépett barátjával, hogy a társasélet szabta kötelességének eleget tegyen. *Albert* kezét fogott az idegennel, de meglátszott rajta, hogy nincs kedvére ez a találkozás.

Gézától nem félt, tudta, hogy nem jobb uszó mint ő. Igaz, hogy még soha sem vett részt versenyben, de úgy egymásközt már elégszer összemérték erejüket. De ezt az embert nem ismerte, ki tudja mi hozta ide? Hátha ő is a szép *Margit* pesti titkos imádói közül való?

Pár lépéssel odébb állt, hogy s emügyre vegye ezt az embert. Csinos barnaképű fiu volt, de éppen csengettek. A versenyzők beszálltak a csónakokba, melyek az indulási helyhez vittek őket, be a tó közepére, oda, a hol a nagy nemzeti színű zászló lobogott.

Lassan, szabályosan eveztek a hajóslegények, hogy az ünnepi hangulatot komoly, méltóságos lassúságukkal emeljék.

Minden távcső a két vetélytárs csónakja felé volt irányítva.

Mikor megérkeztek, *Géza* halk hangon néhány szót szólt a barátjához, az bólintott, hogy úgy tesz.

Pár perc múlva elhangzott az indító szava és a versenyzők mintha dróton rángatták volna őket, mind egyszerre ugrottak a vízbe.

alakilag kifogásolták a következő mandátumokat:

Eitner Zsigmond, *Hock János*, *Rudnay Béla*, *Sztankovánszky Imre*, *Varga Gábor*, *Peckár Gyula*, *Hajós Kálmán*, *Bródy Ernő*, *Ráth Endre*, *Hegedüs Lóránt*, *Lukács György*, *Beszkid Antal*, *Heinicz Hugó*, *Csontos Andor*. *Rakovszky Iván* és *Janiga Nándor*.

Az ellenzék elnökjelölései. Az ellenzéki pártok elnökké gróf *Apponyi Albert*et, al-elnökké gróf *Bathányi Tivadart* és *Rakovszky Istvánt* jelölik.

Makai tanácsos — fegyelmet kér. Tudvalevő, hogy az esküdtszék felmentette *Szabolcsi Miksa* szerkesztőt, aki azt írta *Makai Béla* közoktatásügyi miniszteri tanácsosról, hogy üldözi a zsidó felekezetet és szabálytalanul kezeli a zsidó ügyeket. Az esküdtszék felmentő verdiktje folytán *Makai tanácsos* ma *fegyelmi vizsgálatot* kért maga ellen gróf *Zichy János* közoktatásügyi minisztertől.

A városi számvevőhivatal ujjászervezése.

A főszámvevő javaslata.

Évek óta egész csapat előterjesztés érkezett már be a tanácshoz Nagyvárad város számvevői hivatalának újabb munkaerőkkel való ellátása iránt. Sőt a törvényhatóság egy bizottságot is küldött ki, hogy vizsgálják meg a városi számvevői hivatal ügymenetét. A vizsgálat eredménye igazolta, hogy tényleg szükség van a számvevői hivatalnál újabb munkaerőre. A dolog azonban azóta pihent.

Szűcs Géza főszámvevő most felvetette ezt a kérdést. Hosszu előterjesztést adott be a városi tanácshoz, amelyben hivatkozik arra, hogy mikor főszámvevővé kinevezték, a hivatal új beosztásával vélte a hátralékok és napi munka elvégzését, de most már látja, hogy az képtelenség s okvetlen személyzet szaporításra van szükség.

Az utóbbi tíz év alatt az ügyek megkétszereződtek.

Mikor a többiek, még jótormán fel sem merültek a víz színére, az idegen már nyilegyenes irányban törekedett a cél felé. Ugy ott hagyta a tisztelt társaságot, mint szent Pál az oláhokat.

Az előző évek győzteseiben felfortyant az ősi virtus. Kettőzött erővel dolgoztak, hogy utólerjék, de az fáradhatatlannak látszott.

A gyöngébbek csakhamar feladták a küzdelmet és felszálltak a mellettük evező csónakba. De voltak, akik nem engedtek. Soká kitartottak, de végre is kedvüket szegte az eredménytelen küzdelem, egymásután teltek meg a csónakok

Már csak három ember maradt a vízben: *Géza*, *Albert*, meg az a pesti fiu.

Albert egy ideig még csak csapkodta a vizet, de mikor látta, hogy már lehetetlen utólerülni azt az embert, hát ő is felszállt a csónakjára. Ha első nem lehet, második nem lesz! Pedig még nem érezte magát fáradtnak.

Mintha csak erre várt volna az a jó uszó, abba hagyta a gyors tempót és egykedvűen szelte tovább a vizet. Ekkor *Géza* egyszerre nekivágott, utólerüte és mint győztes uszott a partra.

Este pedig a bálon, mikor *Sándorffy Géza* a szép *Mosonyi Margittal* a karján felállt a második négyesre, *Vörös Albert* felismerte a cigányok között azt a jó uszó fiatal embert, a ki miatt a versenyt feladta.

A kis bögös volt. Azért hozatta le *Pestről* a furfangos *Géza*, mert tudta, hogy kitűnő uszó. Az ezüst koszorúra meg ezt a jelmondatot vésették:

A szív a legbőlcsebb tanácsadó!

A személyzet egyszerű szaporítását azonban nem találja célravezetőnek, hanem az egész számvevői hivatal ujászervezését javasolja.

Jelenleg Nagyvárad város számvevői hivatala a következőkből áll: e y főszámvevő, két alszámvevő, egy könyvvezető, egy irnok és négy szakdíjnok, összesen kilenc személyből.

A főszámvevő tervezete szerint a két alszámvevői, továbbá a könyvvezetői és 3 szakdíjnoki állás megszűnnék.

Az új szervezet esetén a következőkből állana a számvevői hivatal: egy főszámvevő, két II. oszt. számvevő, egy I. oszt. számellenőr, két II. oszt. számellenőr, két számgyakornok, egy irnok és egy díjnok, összesen 13 személy.

Az új állások 14,200 koronát igényelnének egy évben, míg ezzel szemben a megszünt állások révén 5475 korona lenne a megtakarítás; tehát összesen 8725 korona kiadásba kerülne az ujászervezés.

A főszámvevő akként tervezi, hogy az új számvevők közül egy a villamostelep, egy a vízvezeték és egy az árvaszéki alap terhére szerveztetnék s így ezek díjazása nem terhelné a városi pénztárt.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület közgyűlése Nagyváradon.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület negyvennegyedik évi rendes közgyűlését Nagyváradon tartja meg július hó 4-én és 5-én. A gyűlésen, melyre már eddig is mintegy kétszáz jelentkező, a kultusz- és honvédelmi miniszter képviseltetni fogja magát. A gyűlés két napja a következő program szerint fog végbemenni.

Július 3-án, vasárnap

az egyesület tisztikara d. u. 2 órakor indul Budapestről a nyugati pályaudvarról. Érkezés Nagyváradra este 7 óra 9 perckor. Fogadás. Elszállásolás. Esti 8 és fél órakor ismerkedő vacsora.

Július 4-én, hétfőn.

A közgyűlés első napja.

Reggel 8 órakor igazgatósági ülés, 8 és fél órakor választmányi ülés, 9 órakor közgyűlés. Ennek napirendje:

I. Dr. *Négyesy László* elnök megnyitó beszéde.

II. Üdvözlések.

III. Előadások:

1. Dr. *Cserép József* (Budapest): A gimnáziumi érettségi vizsgálat eltörléséről.

2. Dr. *Schneller István* (Kolozsvár): Az érettségi vizsgálatról.

3. Dr. *Tóth Mihály* (Nagyvárad): A nagyváradai Püspök-fürdő lótuuszvirágáról és hévizei csigáiról.

Déli 1 órakor közeled. Délután 3 órakor a m. kir. honvéd hadapródiskola meglekintése. Előadás a katonai nevelésről. A honvéd hadapródiskola évzáró ünnepe a következő műsorral:

I. Iskolai sporttérén.

1. Fölvonulás és szabadgyakorlat.
2. Lövészet.
3. Fegyverforgató-gyakorlat.
4. Vivás.
5. Tornajátékok.
6. Sziertorna.
7. Futás.
8. Parterro-torna.
9. Ugrás.
10. Nagy Gyula.

II. A tornateremben.

1. Zeneszám.
2. »Hadnagy uram.« Melodráma.
3. Zeneszám.

III. Vacsora. Tánc. Tűzijáték.

Július 5-én, kedden.

A közgyűlés második napja.

Délután 9 órakor a közgyűlés folytatása:

I. Hivatalos jelentések:

1. Dr Székely István főtitkár évi jelentése.
2. Müller József pénztáros jelentése.
3. Rados Ignác jelentése a segélyző alapról a fürdőkonviktusok pénzkezeléséről.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Költségvetés 1910—11-re.

II. Előadások:

1. Dr Laurentzi Vilmos (Brassó): A történelmi módszeres tanítása.
2. Dr Bruckner Győző (Késmárk): Történelmi szemináriumok a középiskolában.
3. Varga Gábor (Mezőtúr): A slójd a középiskolában.

III. Indítványok.

Délután: a) a Zichy-barlang, b) a fürdők megtekintése.

Július 6-án, szerdán.

Kirándulások a már közölt program szerint.

Wekerle Sándor sajtópöre.

— Második nap. —

A Habár Mihály által kiadott röpirat ügyében, melyet a Wekerle-kormány működésére vonatkozólag adott ki, tegnap folytatta a budapesti bíróság a tárgyalás.

A bíróság a tárgyalás második napján a röpirat harmadik inkriminált részét: a Három bányavásárt olvasta fel. Ez a cikk a vridniki bányának, továbbá a bozovicsi és komlói szénbányáknak megvásárlására vonatkozik s ennek kapcsán azzal vádolja a volt miniszterelnököt, hogy a kormány olyan három bányát vásárolt, melyekben nincsen szén, vagy ha van is, a kitermelés olyan óriási költséggel jár, hogy a szén árát 66 fillérről 101 fillérré kell emelni.

Ebben az ügyben Wekerle a következőket adta elő:

A vádiratnak erre vonatkozó része alapvető. A vridniki bánya termelése tekintetében megjegyzi, hogy egy bányavételnél két körülmény veendő figyelembe. Az előkészítése a kitermelésnek és a kitermelés magassága. Megvettem a vridniki bányát, mert azt akartam, hogy Horvátországban is legyen egy kőszénbányája az államnak. A vridniki bányánál a megvételnél 120 millió köszönet vettünk fel, később kiderült, hogy ott 300,000,000 köszönmennyiség van. Ami a bozovicsi bányavételről illeti, ezt a nemzetiségi területen terembe vett gazdasági politika tette szükségessé. Ennél a bányánál üzérkedések folytak, maga Benke is folytatott tárgyalásokat egy orosz csoporttal. Nem tudtam mit ér ez a bánya, megvizsgáltattam és kétszáz millió köszönmennyiséget találtam ott.

A terület jelentékeny részét — mintegy 90 ezer holdat — strobhosokkal foglaltattam le, többek között egyik szolgálommal is, mert tudtam, hogy ő nem fog nyereszkeskedni. Számolom kellett Benke Gyulával, akinek ott már tekintélyes résztulajdona volt, neki előleget adtam az opció jogra, mert megtudtam, hogy egy orosz társaság megakarja vele kötni az üzletet.

Ez a bánya akkor lesz lukratív bányaválasztal, ha az odavezető vasút kiépül. Szabó főszolgabírónak megígértem, hogy ha Benkére hatni tud, s kieszközli, hogy Benke előbb adja a bányát, nagyobb províziót kap, ha pedig a rendes áron tudja a kincstár azt a bányát megszerezni, akkor a szokásos 2 százalékos provízióban részesül. Ezt be is jelentettem a törvényhozásnak.

— A komlói bányát — folytatta Wekerle — nem a Hitelbanktól vettem, mert ez a bánya az Engel-családé volt. Ezt azért vettem meg, mert szükség volt a Dunántulon kőszénbányára, továbbá, hogy az ott levő pécsi bányák művelését előmozdítsam.

Hogy állami közegek visszaéléseket követtek volna el, arra nézve megjegyzem, hogy mindig a selmecbányai akadémia szakvéleményét kértem ki s minden bányavételnél kikértem Andreics szakvéleményét. Így tettem a bozovicsi bányavételnél is. Hogy fegyelmi eljárás indult volna meg valaki ellen hamis becslésmiatt, valótlanság. Bozovicson lefoglaltuk nemcsak a fekete szén, hanem az ugynevezett lissz szén is ami szintén jóminőségű barna szén. Utal a külföldi, németországi szokásra, ahol az állam szintén rátszi a kezét a feltárható bányákra. Összetévesztik ezt a pojéni bányánál a zárkutatmányi jogok megújításával. Ezt a megújítással megbízott állami közeg elmulasztotta megújítani. Fegyelmi vizsgálatot bányavételi ügyből kifolyólag senki ellen sem indítottam. Az inkriminált cikk minden egyes meggyanúsító adata valótlán.

Ezután a bozovicsi zárkutatmányok ügyében kihallgatták Benkét, aki kijelenti, hogy érdektelen tanu. Bozovicsen zárkutatmányi jogai voltak, amelyeket 1.200.000 koronáért eladott az államnak.

A védő: Igaz az, hogy Pongrácz Vince miniszteri osztálytanácsánál levélben közbenjárást kért, hogy százezer koronával többet kapjon Wekerlétől.

— Nem protekciót kértem, hanem elpanaszoltam, hogy Wekerle 100.000 koronával kevesebbet akar fizetni a zárkutatmányokért.

A védő kívánságára a bíróság felolvas-tatja ezt a levelet.

Wekerle Sándor elmondja, hogy a levélről van tudomása hivatalosan és hogy ezt a levelet még annak idején csatolták is a többi aktához, és úgy kezelték, mint hivatalos irást.

Délután 2 órakor a kérdéseket tették fel az esküdteknek. Egy fő és két mellékkérdést tettek fel. 4 órakor a perbeszédre került a sor.

Ítélet.

A bíróság a vádlottat rágalmozás sajtóvétségeért két hónapi s két heti fogházra s kétszáz korona pénzbüntetésre, nemfizetés esetén további tíz napi fogházbüntetésre ítélte.

Kötelezte továbbá vádlottat, hogy az ítéletet a Friss Ujságban közvétegye s a bünygyi költségek viselésére.

Az ítélet ellen a védő semmiségi panaszt jelentett be, az ügyész azonban megnyugodott.

Elpusztult Tokajhegyalja.

— A kár tizenötmillió. —

Zemplénmegye vészkiáltása.

A krassószörénymegyei hatóságok még meg sem állapították azt az óriási kárt, melyet a délmagyarországi felhőszakadás okozott, máris újabb csapás sújtott le Magyarországot legdusabb vidékére, a világhírű Tokajhegyaljára.

Hétfőn délelőtt, néhány perccel egy óra előtt, hirtelen jégvihar tört ki Zemplénmegye déli részén, a szerencsi járásban. Pár percnyi menyörgés, villámlás előzte meg a jégesőt, mely három perc alatt végigzugott az egész szerencsi járáson. Tyuktojás nagyságú jég söpörte végig, a szántóföldeket és a nyugati részén fekvő szőlőhegyeket. A sűrű jégeső teljesen leverte a gabonát, pozdorjává zúzta a szőlőtőkét, megfosztotta koronájuktól a gyümölcsfákat.

Nem telt bele négy-öt perc, a jégvihar északkeletre nyomult. A szomszédos tokaji járást, majd a sátorajjaujhelyi, bodrogközi és a nagymihályi járásokat pusztította végig a jég. Tíz perc alatt végigvonult az egész Hegyalján

és mindent a legrettenesebb pusztításokat vitt véghez. Sátorajjaujhelyen mint nyolc percig zubogott a jég. Az utcák keleti oldalán egy teleneg ház sem maradt épen. Csörömpölve hullottak az ablaküvegek, az utcai lámpák darabjai, a kizakatok ablakai. Magában az Erzsébet-főkorházban ötszáz ablakot tört be a jég. A mezőn legelő állatok súlyos sérüléseket szenvedtek, az óriási szél a vasúti állomáson álló teherkocsikat elindította s a kocsik egymásnak ütközve, összetörték. Az országuton felborultak a kocsik, kidőlték a táviró-oszlopok. A vonatok összetört ablakokkal érkeztek be a pályaudvarra és az utasok rettenetes katasztrófa hírére vitték szét a városba. Az utcákat másfél óráig vastag jégréteg borította.

Negyedkettőre elállt a jégvihar. Kisültt a nap, gyönyörű idő lett, de Tokajhegyalja egy végzetes pusztítás színhelye maradt.

Körülbelül háromezer hektár termőterületet tett tönkre a jégvihar. A szerencsi járásban Szerencs és a szomszédos községek, a tokaji járásban Tarcal, Tokaj, Bodrogkeresztur, Olaszliszka és Toicsva községek szántóföldjei, gyümölcsösei pusztultak el. A bodrogközi járás északnyugati részében több kisközség határát verte el a jég, mely tovább húzódva északkelet felé, a nagymihályi járásban is folytatta pusztításait és átcsapott a gálszécsi járásba is. Tizenöt községben minden gyümölcs és minden gabona tönkrement. A búzát úgy leverte a jég, mintha lecsepelték volna. A gyümölcsfákról letépett gyümölcsöt, levelet és csak a kopasz ágat hagyta meg. A rozsban, kukoricában is kiszámíthatatlan a kár. A szőlőkben nemcsak a gyümölcsöt, de a tökéket is elpusztította a vihar. Kitépte a harókat, felturta a földet és sok helyen nyoma sincs annak, hogy ott valaha híres tokaji szőlők nőttek. A sárospataki járás szőlőművelő lakossága kenyer nélkül marad. Tarcalon, Tokajban a várható termés hatvan százaléka elpusztul.

Zemplénmegye a kormányhoz.

Zemplénmegye törvényhatósági bizottságát tegnap délelőtt kilenc órára rendkívüli közgyűlésre hívta össze Meczner Gyula főispán. A közgyűlésen a főispán jelentést tett a várme-gyét ért katasztrófáról, melyhez hasonló csak a múlt évtizedek filoxera pusztítása volt. Körülbelül tizenöt millió korona kár lehet, már most megállapítani a szőlőkben, gyümölcsösökben és szántóföldeken. Ennél azonban a teljes kár sokkal tetemesebb. Elmondotta a főispán, hogy mikor a múlt évben peronoszpóra pusztította végig a Hegyalját, a törvényhatóság a koalíciós kormányhoz fordult, kérve az agrárkölcsonok 25 évre való kitolását. A hegyaljai szőlőket ugyanis mint agrárkölcsonokból ültették és művelték és az éri törlesztési ösz-szegek csökkentése miatt kérték a kölcsön ide-ienek meghosszabbítását. A koalíciós kormány megígérte a kérés teljesítését, de az ígéretet nem váltotta be.

A törvényhatóság ezért kimondotta, hogy kéri a kölcsön határidejének most már újabb ötven évre való kitolását és egyben kéri a kormányt, hogy katasztrális holdanként négy-száz korona kamatmentes kölcsönt engedélyezzen a szőlőbirtokosoknak. Ugyancsak felrattal fordul ahtörvényhatóság Lukács László pénzügyminiszterhez, kérve őt, hogy azonnal utasítsa a pénzügyigazgatóságot az adék leírására és a végrehajtási eljárások felfüggesztésére.

A közgyűlésen felszólt gróf Majláty György is, hangsúlyozva, hogy a Hegyalját ért katasztrófáról tájékoztatni kell egész Magyarországot és tudtára kell adni a kár mértékét, hogyha azonnal nem részesíti a Hegyalja lakosságát a lehathatósabb támogatásban, mert

lenül elpusztul az egész világhírű Tokaj-hegyalja.

Majláth szavait és a főispánnak ez akcióra vonatkozó indítványait egyhangu helyesléssel vették tudomásul.

A földmivelési miniszterium a tokaji pusztulásról.

Dr Lónyay Ferenc miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi miniszterium nyolcadik osztályának vezetője. Serényi miniszter megbízásából így nyilatkozott a tokaji jégverésről:

A Sátorlajuhelyről, Sárospatakról és Tolksvárról érkezett táviratok rettenetes képet adnak a katasztrófáról. Némely községben félórán tartó jégvihar volt. A jégdarabok súlya 3 és 7 dekagramm között változott. A kár Sátorlajuhely határában buzában 55 százalék, rozsban 60 százalék, árpában 50 százalék, szőlőben 85 százalék. Pontos kárbecslést most még nem lehet adni. Lehet, hogy tizenöt, de lehet, hogy huszonöt millió kár. A szőlőtermés erre az évre teljesen elpusztult. A kormány mindent meg fog tenni, amit a katasztrófával sújtott vidék felsegítésére tehet.

A megyei nyugdíj-szabályrendelet módosítása.

Az özvegyi 800 kor. nyugdíj.

Nem hagyta jóvá a belügyminiszter.

Biharvámegye elavult és a kor kívánalmának már egyáltalán meg nem felelő sok szabályrendelete közül reformálás alá vették a múlt évben a múlt évben a nyugdíj-szabályrendeletet is. Ez a szabályrendelet még a múlt évben az időből való, amikor még a mai két koronánál is többet ért az 50 krajcár.

Az ócska szabályrendeletnek csaknem minden paragrafusa elévült már, ami pedig érvényben volt, az oly mostohán intézkedett a szegény nyugdíjazott tisztviselőkre vonatkozólag, hogy amellet akár koldus botot foghatott a nyugdíjazott és mások irgalmából tengethette életét.

Különösen mostoha módon intézkedett a szabályrendelet az elhalt tisztviselők özvegyeinek nyugdíja felett. Az eddigi szabályrendelet valóságos koldus fillért juttatott az özvegynek, aki ezek után természetesen csaknem minden közgyűléstől kérte a segítyt, ami elől a megye nem térhetett ki, mert a drágasági viszonyok jogerőssé tették a kérelmet. Van olyan tisztviselő nyugdíjas özvegye most, aki a kegydíjakkal egyetemben kap összesen négyszáz koronát. Alig jut egy napra egy koronánál több, ennél a téglahordó asszonyok is többet kapnak.

A törvényhatóság be is látta ennek az intézkedésnek a tarthatatlanságát és elhatározta, a reformot, mely szerint az özvegyi nyugdíj nem lehet kevesebb 800 koronánál és nem lehet magasabb 1600 koronánál. Ez az intézkedés már arányos lenne a mai megélhetési viszonyokhoz, bár még így is nagyon szűk korlátok között.

A törvényhatóság eme határozatát a belügyminiszterhez terjesztette fel jóváhagyás végett. A szabályrendelet tegnap érkezett vissza

a megyéhez. A miniszter a fenti részt a melyben az özvegyi nyugdíj minimuma 800 koronában állapított meg, megsemmisítette. A megsemmisítésre az szolgált indokul, hogy a szolgák özvegyeit nem illetheti meg ez a minimum, de meg nem is egyeztethető össze a nyugdíjalappal.

Ennek következtében, mint értesülünk, új szabályrendelet-tervezetet fognak készíteni, s ebben külön intézkedést fognak felvenni a szolgák özvegyeire s egyebekben érintetlenül hagyják a reformált szabályrendeletet.

A belügyminiszter különben csak egyetlen egy szakaszt hagyott jóvá, nevezetesen megengedi azt, hogy a negyven évig szolgáló tisztviselő a 40 év letelte után, tehát akkor mikor már a teljes fizetését élvezheti nyugdíj gyanánt, ne fizesse a rendes 4 százalékos nyugdíj-járulékot.

A reformált szabályrendelet többi paragrafusait a miniszter mind megsemmisítette s újra reformálás alá véteti az egész szabályrendeletet.

A mai népünnepély.

Eleven élet költözik ma Rhédey kert árnyas fái közé. Ez a hatalmas sétatert valószínűleg sátorvárossá lett a mai népünnepélyre. A népünnepély rendezősége már mindennel elkészült, úgy hogy az ünnepély tartama alatt teljesen a közönség szolgálataira fog állani. Az ünnepély programja oly változatos, hogy a közönség egy percre sem fogja unni magát. Különösen az ujjon felvett számok, amelyek nagy tetszést fognak kelteni.

Az ünnepély d. u. 3 órakor kezdődik a megnyitást három ágyulövés fogja jelezni. A nyitányt 3 zenekar fogja játszani, melyet a program kilenc száma fog követni. Nagy érdeklődésre számít a pózna mászás díjakkal. Eleven képet fog nyújtani a kontetti és virágcsata iz. Derűs lesz a szákfuttatás, melyben szintén értékes díjak vannak kitűzve. Lesz sok látványosság és attrakció, melyek közül egy szerződöttetett cirkusz igen jó számokkal fog szerepelni nem kisebb érdeklődésre tart számot az állatsereglet, melyet szinté felállítottak.

Az ünnepély keretébe jól illeszkedik bele a vásár, melyet előkelő nagyváradai hölgyek rendeznek. Itt jegyezzük meg, hogy a pumpolás ki van zárva, mert a legmagasabb ár, melyet bármely tárgyért elkérhetnek nem haladhatja túl az egy koronát. Az ünnepély tartama alatt fel fog szállani egy francia repülőgép. A halászverseny bár nem új dolog mindazonáltal meglepetést fog kelteni, mert a nyermény tárgyak nem értéktelen dolgok.

A tűzijáték, mely az esti közönséget fogja gyönyörködtetni, méltó lesz az ünnepélyhez. Ezt a számot a Budapestről szerződöttetett Emmerling cég fogja rendezni a legújabb gyártmányú töltényekkel.

A pezsgős sátrnak nagy konkurenciát fog csinálni a pezsgő licitáció, melyben egy krajcárral bárki is részt vehet. A reklám sátorban csupa csecse-becse van és mégis értékes dolgok, melyek ennek dacára is igen olcsón lesznek számítva.

A szépségverseny díjai szintén érdemesek arra, hogy versenyre kelljenek érettek. A közönség kényelméről is gondoskodott a rendezőség külön villamos járatot rendezett. E sze-

rint a rendes közlekedés este 11 ig lesz, azontul pedig negyedóránként fog közlekedni a villamos a város bármelyik részébe.

A jegyek ára 60 fillér, gyermekek és katonák a felét fizetik.

UJDONSÁGOK.

Fetszer püspök jubileuma.

Fetszer Antal felszentelt püspök, káptalani helynök, az elárvult egyházmegyének két év óta kormányzója szép örömmünnetet ül: — ma töltötte be pappá szenteltetésének huszonötödik esztendejét.

Negyed századdal ezelőtt b. e. Nagall János a beteg Lipovniczky püspök vikáriusa szentelte áldozópappá a ritka szép képzettségű, nagy tehetségű és kiváló buzgóságu ifju lavitát és ma, huszonöt év múltán mutatja be ezüstmiséjét az Urnak.

Egyszerű, de tisztos polgári családból származott, nagy vagyont és előkelő rokoni összeköttetést nem öröklött különben nagyon tiszteletreméltó szüleitől s hogy ezen aránylag rövid idő alatt oly kivételes pályát futott meg, azt Isten után tehetségének, szorgalmának, szepültelen jellemeinek, törhetetlen akaraterejének és krisztusi buzgalmának köszönheti.

Életrajzot, ismertetést írni róla felesleges. Ezt a negyedszázadot itt töltötte Ő megszakitás nélkül Nagyváradon. Működését, alkotásait ismeri és méltányolja mindenki.

A dicséretet, hízélgést nem szereti, az ünnepeket elől kitér. Jubileumát nem tartja itthon, ezüstmiséjét a kegyelem oltáránál Mária-Radnán mutatja be, hova e napokra lelki magányba vonult vissza.

Jubileumának szép emléket emelt szülőföldjén Nagy-Károlyban, hol mintegy 20,000 kor. értékű szülőházát megváltotta s gymnáziumi internátus létesítésére ajánlotta fel a kegyesrendű atyáknak.

De apostoli működésével emléket emelt a váradi egyházmegye papjainak és hiveinek szívében, kik ismerve és tiszteletben tartva a jubiléus főpap óhaját, jubileumi ünnepséget nem rendeznek ugyan, hanem imáikkal Istenhez fordulnak áldást kegyelmet, hosszú életet kérve számára a minden jók adójától.

* **Péter és Pál napja.** A katolikus világ ma ünnepli meg Péter Pál apostolok napját, együttesen annak emlékéül, hogy a két apostol fejedelem egy napon szenvedett vértanui halált. A templomban szokásos istentiszteletek lesznek. Az egyházi ünnepen kívül jelentős ez a nap ezért is, mert ma veszi kezdetét hivatalosan az aratás. De ma van a másik évi munkatermésének az aratása is, ma kapják meg ugyanis az iskolák növendékeinek az évvégi bizonyítványait.

* **Eljegyzés.** Tegnap tartotta meg eljegyzését Balogh Lajos a Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. főtitkárja Bősörményi Erzsikevel a nagyváradai leány világ egyik szép és kedves tagjával.

* **Rendkívüli városi közgyűlés** Holnap csütörtökön délután Nagyvárad város tanácsa rendkívüli városi közgyűlést tart, amelyen a Pece városi szakaszának rendezési munkálataira megtartott árlejtés eredményét mutatja be a tanács. Tegnap a városi tanács, mint állandó választmány foglalkozott a kérdéssel. *Köszvény* József főmérnök bejelentette, hogy látszólag *Melocco* cég a legolcsóbb, azonban ennek ajánlatába egy szorási hiba csuszott be, ami 10 000 korona különbözetet jelent. A valóságban tehát a *Rosenberg* Izsó ajánlata a legolcsóbb, 153,100 koronával, amelyből le kell számítani a vasmunkáért 2260 koronát, tehát a föld és betonmunkát 150,840 koronáért vállalja. A vasmunkáknál *Tatray* és *Társas* ajánlata a legolcsóbb. A tanács ilyen irányban tesz előterjesztést a holnapi rendkívüli közgyűlésnek.

* **Uj ügyvéd** Dr. *Peterffy* Elemér a napokban tette le kiváló sikerrel az ügyvédi vizsgát.

* **Nagy vihar a vármegyében.** Az a vészterhes felhő, mely oly óriási gyorsasággal repült keresztül tegnapelőtt Nagyvárad felett, nem mindenütt hagyta ennyire érintetlenül a vidéket, mint városunkat. Bár itt is hatalmas galyakat tördelt le a fákra és igen sok nyitva felejtett ablakot zúzott be mégis szerencsések lehetünk, hogy itt nem tört ki a vihar. A szél oly gyors és erős volt, hogy egy óra alatt elvitte a fejünk felől a vihart. A vidéken azonban a hegyek között annál jobban éreztette lélelmetes voltát. Így Magyarcséknél valóságos rémületbe ejtette az egész községet. Hatalmas szél fákat recsegtetve, földig hajlítva vitte a súlyos felhőket. Egy fél óráig kétségbeejtette az egész környezetet az idő. Sűrű villámlás fölpergő réz ézengés és alkonyati sötétség zuhogó esővel valóban alkalmas volt a rémületre. Szerencsére a nagy szél itt sem engedte dühöngeni a vihart s tovább más vidékre sodorta a felhőket.

* **Fegyelmi ülés a városnál.** Nagyvárad város fegyelmi választmánya holnap június 30-án délelőtt 10 órakor ülést tart. Szende Kálmán volt végrehajtó fegyelmi ügyét tárgyalják.

* **Az árvaház új ágyalapítványai.** Özv. Des *Escherolles-Kruspér* Sándorné urhölgy az egész országban gyűjtést indított a nagyvárad városi árvaház részére, oly fényes eredménnyel, hogy két ágyalapítványt létesítettek a gyűjtés eredményéből a király öfelsége nevére, valamint a boldogult Erzsébet királyné emlékére. Özv. Des *Escherolles-Kruspér* Sándorné urnő azt kérte, hogy az alapító levélbe vegyék be, miszerint nagyvárad városi árvaházában, idegen illetőségű is felvehető az alapítványi helyre. A város azonban nem vette figyelembe a kérelmet. Az alapító levelet most visszaküldte a belügyminiszter, hogy a nemeslelkű gyűjtőnk kérelmét vegye tárgyalás alá a város. A miniszter is akként véli, hogy tekintettel özv. Des *Escherolles-Kruspér* Sándorné kiváló érdemeire, méltányosnak találja a kérelmet teljesítését.

* **Agyonvert elmebeteg.** Vasárnap délután felháborító büntény derült ki a nagyvárad elmebetegek házában. Meghalt egy elmebeteg, mert az egyik ápoló agyonverte. *Dormann* Ferencnek hívták a szerencsétlen elmebeteget, akit az egyik ápoló, névszerint *Szakács* János azért vert meg, már körülbelül egy héttel ezelőtt, mert nem vette be az orvosságot. Az ütések következtében *Dormann* Ferenc két oldalborda betört. Azóta, törött oldalbordával, teljesen titokban, feküdt a szerencsétlen

elmebeteg, míg aztán vasárnap délután 3 órakor belehalt a brutális ápoló verésébe. Az ápolót az ügyészség letartóztatta. Tettét beismerte.

* **Ki akar vincellér lenni?** A biharszegi állami vincellér iskolában az 191—1911 tanévben két alapítványi helye üresedik meg Nagyvárad városának. Az iskola igazgatósága megkereste a város polgármesterét, hogy augusztus 10 ig intézkedjék a két hely betöltése iránt, mert másként a miniszter tölti be idegen pályázóval. Már évek óta hiába hirdette meg a város a pályázatot, nem akadt pályázó.

* **Ribillió a Rákóczi uton.** Tegnap délután 3 óra után *Argyellán* Tógyér, a Fekete Sas szállodában alkalmazott bérszolga, a vasutól egy egyfogatu táblás szekert hajtott be. A ló a régi honvéd laktanya előtt valamitől megijedt, elragadt, és örült iramban rohant a Rákóczi uton végig. O'áh *Ferencz* Rákóczi uti (Óvári ház) üzlete előtt az ut szélein állott *Sterba* Szabolcs miklózlázuri főerdészfogata, amelynek a megvadult ló neki rohant s a táblás szekér rudjával az egyik lovat keresztül szurta. Az összeütközés folytán a megvadult ló is megállott, azonban a kocsis, *Argyellán* Tógyér szerencsétlenül járt, mert az összeütközés pillanatában a kocsiról lezuhant és agyrázkódás következtében eszméletét veszítette. A helyszínre érkezett *Zilahy* Antal rendőrbiztos nyomban a sérültbez hívatta Szöllösi Ernő orvost, aki azonban minden igyekezete dacára sem tudta *Argyellán* Tógyert eszméletre hozni. *Argyellán* Tógyert, akinek felépüléséhez orvosok nem sok reményt fűznek, beszállították a Biharmegyei közpórházba.

* **Legszebben megörökíthetők** az estélyi toillettek és jelmezek *DAJKOVITS* villa nyelvételeiben. A Sas bálterméből kényelmes fedett átjáró. Diszes esküvői felvételek minden időben eszközöltenek. 30

* **Olvassa el kérem!** Ha érdeklí, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű *Wolfram* égőt és ami a régiekkel szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen *Wolfram* égő 2 K 40 fill. *Stern* villamos felszerelési vállalata *Bémer-tér* 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

* **Borsalino, Pichler és angol kalap** tavaszi újdonságok **REICHARD ARUHÁ-ZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

* **Finom uri fehérnemű és minden uri divat és kalap** újdonság megérkezett

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők. 150

* **A Lloyd kávéház** nyári kerthelyiségében június hó 29. és 30-án, július 1. és 2-án a következő igen érdekes mozgókép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Téli úszóverseny. 2. Rio de Janeiro. 3. Diszszemle a vértmezőn. 4. Szamárfülek. 5. Pall mint Messinger boy. 6. Ezüst tallér. 7. Két vetélytárs. 8. Mária Antionette. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kitűnő italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein* és *Orley* kávéház tulajdonosok. 39

Egy érettségizett ifju jóvítós pótvizsgákra előkészít. Péter-utca 1a szám.

Nagyvárad

Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. = Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejeivel. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szőplős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökere eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelése. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diszkrét postai szállítás utján is.

Dr. Halász Andor.

170

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: János vitéz. Fedák Sári második fellépte.

Csütörtök: Luxemburg grófja. Fedák Sári harmadik fellépte.

Péntek: Vig özvegy. Fedák Sári utolsó fellépte.

Szombat: Szép Galathea, Cabaret. Medgyasszai Vilma első fellépte.

Vasárnap d. u.: Piros bugyeláris. Nép-színmű; este: Elvált asszony. Medgyasszai Vilma második fellépte.

Hétfő: Szenes legény. Szenes leány. Cabaret. Medgyasszai Vilma utolsó fellépte.

Fedák Sári Nagyváradon. Mintha soha el nem ment volna, mintha folyton itt lett volna Magyarországon. Ragyogó, szédítően emelkedő művészi pálya delelőjén kellett a véletlen események ostoba találkozása és az írgység, meg bizonyos felekezeti szintű intrika elől külföldre mennie. Itthon nem volt, aki betöltötte volna helyét. S most, mikor hosszú idő után hazajött *Fedák* Sári, most látjuk, hogy bizony szüksége van rá annak a magyar színpadnak, mely nélkül hiányos. Nincs több olyan rutin, olyan temperamentumos operett-primadonnánk, mint *Fedák* Sári. Anyi humort, pajkosságot, amennyit tegnap az *Elvált asszony* egyik főszerepébe, *Gondába* ontani tudott, elképzeini is nehéz. És a mellett megmarad mindig az izlés határain belül, az előkelőség színvonalán. A legpajkósabb jelenetnél is

mindig uri nő, akinél művészet csak az izlés határai közt van. Hogy megjel-nése csupa elegancia, hogy tánca csupa tűz és eredetiség, azt külön kiemelni nem is kell. Hangja némileg megerősödött, mióta utolszor volt Nagyváradon; minden esetre hanganyagával is roppant ügyesen tud bánni. Ez a művészi ügyesség és eredetiség az ő tehetségének legfőbb bizonyítéka. Ezzel érte el első, páratlan fényes sikereit, amelyekkel egyúttal a magyar operettirodalomban is új korszak nyitására adott alkalmat. Gondoljunk csak Bob herceg és János vitéz sikereire, a mely két operettet egyenest Fedák Strinak írtak; vajjon megíródtak volna-e ezek az operettek, ha nem Fedák egyénisége inspirálta a szerzőket s vajjon lett volna-e néküle oly fényes sikerük? Aligha. Bizonyosság már az is, hogy mióta visszavonult a magyar színpadtól, sem ilyen sikeres operettek nem írtak, sem az övéhez fogható művészi sikert senki el nem ért.

Vannak Fedák Sári művészetének is gyengéi — kinek ne volnának? De egészben a magyar művészet egyik büszkesége, akit csak örömmel üdvözlünk, hogy hazatért s még nagyobb örömmel üdvözlünk a magyar operettirodalom nevében is, ha itthon is marad.

Ezeket gondolta velünk az a nagyszámú közönség is, mely zsufolással megtöltötte a színházat. Nyári hőségben ember ember mellett szorongott a sűk kis üléseken és gyönyörködött és tapsolt egy igazi művésznőnek, az igazi művészetnek. —7.

IRODALOM.

A Magyar Gazdák Szemléje júniusi füzete a következő érdekes cikkeket tartalmazza: *Agrárius*: Tanulmányok. Szövetségünk közgyűlése. — Dr *Stener* György: Mezőgazdasági és szövetkezeti oktatás a hadseregben. Dr *Schandl* Károly: Az első országos szociális diákkongresszus. *M. T.* Új irányok a mezőgazdaságban. Dr *Csiky* Gyula: A talajjavítások állami támogatása. Különfélék.

A kath. Hitterjesztés lapjai júniusi füzete a következő tartalommal jelent meg: Tartalom: A szent fereczendi missiók ismertetése: Tripoliszi missiók. — Az álomkórosokról. — Képek Perzsiából. — A hírdető élete Kóréában. — Missió tudósítások: Gambier szigeteken. — Kis-Ázsia: Egy évvel a megszárlások után. — Kegyes adományok.

Képek: Perzsia: Taurisz látkepe. — Perzsia: Tamer bej kurdjaival. — Perzsia: Kereztények Mavanából. — Perzsia: Kurdok főnökükkel. — Kórea: Keresztények Kóréából. — Kórea: Utca Szoul an. — Szigettenger: Zenészek a Gambier szigeteken.

TANÜGY.

Fölvétel a felső kereskedelmi iskolába. A nagyváradi felső kereskedelmi iskolába a tanulók szabályszerű fölvétele a jövő tanévre f. év június hó 29-étől július hó 5-éig bezárólag tart. A felvétel alkalmával be kell nyújtani a mult tanévi bizonyítványt, az ujonnan beiratkozók részéről a születési anyakönyvi kivonatot, Fölvételkor fizetendő 20 korona fölvételi díj, s a tandíj megfelelő részlete. A tandíj az alsó osztályban 160 korona, a középsőben 200 korona, a felsőben 240 korona. A jövő tanévben a felsőkereskedelmi iskola még egyelőre három osztályu lesz.

TÁVIRATOK.

Emberpusztító szélvész.

Alsólendva, június 30. Tegnap reggel óriási szélvihar kezdődött, a mely délfelé annyira erősödött, hogy az utcán járókelőket földhöz vágta. Többen megsebesültek, egy öreg embernek és egy kis leánynak karja tört. Igen sok háztetőt is elvitt a szél, a mely különösen a vete-ményes kertekben igen nagy károkat hozott.

Hofrichter az aradi várban.

Arad, június 28. Fekete Miklós tábornok értesítést kapott, hogy Hofrichter az aradi várban helyezik el. Az elitelt katonatisztet holnap kísérik Aradra.

Uj bajor király.

Budapest, jun. 28. Ottó bajor királyt le akarják mondani s helyébe Leopoldot fogják királlyá tenni. A hírt még nem cáfolták meg.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.)

56

Midőn megemelték fővegeiket, azzal az udvariassággal, melylyel egyik gentleman a másik iránt viseltetik, ha őt kivégezni készül, mindenikük azt gondolá, hogy ellenfele arcán a csodálkozás és csalódás kifejezését látja. Mindketten úgy néztek, mintha valaminek vagy valakinek a megérkezését várták, ami nélkül lehetetlen a dolgot elkezdni.

Udvariasság volt hallgatni, az etiquette tiltá a beszédet. Montarbas elővette burnótszelencéjét és azt a marquisnak nyujtva, mélyen és tisztellettelenen meghajolt.

A másik egy szippantást véve, viszonzá az üdvözlést, oly gondos udvariassággal, mely a tréfával volt határos.

Egyikük sem szólt egy hangot, semmi zajt nem lehetett hallani, kivéven a fák ágairól lehalló cseppek petyegését.

Egyszerre csak a burnótozók egyike el-tüszenté magát s a másik ránézett.

A helyzet kezdett nevetséges lenni. E pillanatban az átázott álom fölött léptek hallatszot-tak enyhén, és egy beburkolt alak homályos nagy körvonalai bontakoztak ki a ködön át.

— Fitzgerald jön! — kiáltá a marquis.

— Az Leonie imádója, — gondolá Montarbas. Föltett kalapjaikat most újra megemelték az ujon érkezettnek, és de Vaucourt nem ismerve meg az alakot, szívében erélyesebben szidá irlandi barátját mint valaha.

— Monsieur lesz kétségkívül az én segédem, — szólt Arnold gróf, nem kevésbé türelmetlenül mint ellenfele. Sziveskedni fog megkérdeni a marquist, hogy miért van itt barátja és kísérete nélkül?

— Monsieur értesíteni fogja de Montarbas Arnold grótot, — viszonzá a marquis, — hogy én különösen és megfajthatatlanul rászédettem. Nem az én hibám, hogy segéd nélkül vagyok itt. Mit sem tesz. Becsületes emberek vagyunk. Monsieur szives lesz talán mindkét félnek segédkezni?

Az idegen meghajtá magát, a nélkül azonban, hogy kalapját vagy köpenyét félre huzta volna, melyeket úgy viselt, hogy arca el volt rejtve.

— Önök nagyon megtisztelnak engem, urak — volt az ő válasza. — Ilyen körülmények között, meg fogják engedni nekem, hogy megtehessem magam a kellő intézkedéseket, s önök ezekhez fogják magukat tartani.

Montarbas összeresztte. Az idegen hangjában Coupe-tétere emlékezteté őt valami — de, nem; az alak karcsubb, fekete szakállu és bajuszu volt s nagy csomó fekete haj látszott ki kalapja alól.

— Foglaljanak állást urak, — folytató a rejtélyes egyén, elővonván egy hosszú rapiert és azzal egy vonalat húzván a nedves gyepen. — Önök közül egyik se tegye át lábát ezen a vonalon, és önök szivesek lesznek az én kardom fölött viaskodni. Az én hazámban ez a párbajvivási szokás s csakis ezen föltétel alatt vagyok hajlandó segédkezni. Vigyázzanak urak, ha úgy tetszik, rajta, kezdjék el a vívást.

Meglepettnek látszottak, de ledobták köpenyüket és kalapjukat, kardot rántottak és állásba helyezték magukat.

Az idegen még egyre köpenyébe burkol-tan, — kardja hegyét az általa húzott vonalon nyugtatva, figyelve vigyázott minden idegét és izmát kifeszítve, mintha ugrani készülné. Egy szempillája nem rezketett, egy idege nem látszott remegni, ámbár a kardok éle hozzá közel járt, egymás ellen csapkodva a halál fürge játékában. Az emberek jó vívók voltak. Eleinte alig lehetett köztük választást tenni, de de Vaucourt visszatartá erejét, míg ellenfelet azontámadási módba csalhatta, melynek számára halálos visszavágását feltalálta és alkalmazta.

Ily küzdelemben a kisebb ügyességet nagyobb kitartással kell pótolni. Montarbas érezni kezdé, hogy keble piheg, izmái megfájdulnak, míg a marquis szilárdan állt, mint a kőszirt s csuklója olyan volt, mint az acél.

Egy ügyes cselvágással végre kicsalta a kívánt támadást. Montarbas dühödten egymásután vadon vagdalódva mért céltalanul a marquis felé több csapást, melyeket ő közeleb-közelebb nyomulva ellenfeléhez, parirozott miglen egészen biztosra kardéire venette ellenfelet.

De midőn csapását reá mérni akará, felre-pül kardjának a hegye egy erős vágástól alul-ról, s egy ismerős hang, melyet e végtetes pillanatban is felismerhetett Montarbas, ezt sziszegte:

— A tüdejébe, Arnold! Gyorsan! A hálóalja alatt, és ő meghalt!

(Folyt. köv.)

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velence >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 28
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Püspökfürdő ind.	8 59	10 50	3 19	5 59	7 49	10 26
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 31
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velence >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 15
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velence >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

** Csak ünnep- és vasárnapokon szeptember 15-ig közlekedik.

A szerkesztőség: 4. sz. sz. sz.

Dr VUCSKICS GYULA.

Figyelmeztetés!

A Schicht
szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas” véd-
jeggyel!

Hirdetések felvétet-
nek e lap kiadóhiva-
talában.

Erzsébet-Sósfürdő

BUDAPEST-KELENFÖLD.

Telefon 40-84. Villamos közlekedés.

A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezve: gőzfűtés, villamos világítás. Pontos és szolid kiszolgálás. — **Gyógyjavallatok** — Általános gyengeség, idegzsábák, izom- és ízületi csusz, köszvény, **székrekedés**, aranyér, alhasi vérbőség, máj és epeutak megbetegedése, főleg női bajoknál, minők: tisztulási rendellenességek, hüvely- és méhgyulladás, idült méhlob, huyutak megbetegedéseinek, medenczebéli lobok után visszamaradt izzadmányok sterilizálásánál. Ivókúra és forró légfürdők, vibrációs massage, stb. T. c. vendégeinket kívánatra saját fogataink várják a vonatnál. Állandó orvosi felügyelet. A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a **fürdőigazgatóság**, amely egyszersmind a **Budai Királyi Keszervíz** az elismert legjobb hashajtóvíz szállítását is eszközli.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó lény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel 46

Benedek Ferencz

A múlt év szomorú tapasztalatai mindenkit meggyőztek arról, mily fontos dolog a szőlőbetegségek ellen idejében és kellő módon védekezni. A szőlő peronoszpórája ellen a dr. Aschenbrandt-féle

bordói por

a legbiztosabb és legtartósabb hatású szer. Különösen jól jártak azok, akik a nagymértékben mutatózó **fürt-peronoszpóra** ellen a tudományos vizsgálatokból merített s idejében közzétett tapasztalatok szerint a permetezést a dr. Aschenbrandt-féle

rézkénporral

való pyrozással egészítik ki. Azért ne mulassa el senki, hogy ezentúl szőlőjét idejében és legalább kétszer dr. Aschenbrandt-féle **rézkénporral** befújtsa.

A rézkénpor mellett a **LISZTHARMATNAK** egyetlen feltétlenül biztos ellenszere. Nemcsak megövi a bogakat az infekciótól, hanem a megáradott fürtöket meg is gyógyítja.

Az Aschenbrandt-féle porok árai
loco Budapest raktár:

a **bordói poré**
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 62 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 66 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 67 „

a **rézkénporé**
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 45 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — — 49 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — — 50 „

Ismertető füzeteket, ha ználati utasításokat küld és a rendelések pontos teljesítéséért szavatol a

magyar mezőgazdák szövete

Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: **Andrenyi Károly** fiainál Nagyvárad. **Janki Antal** utódjánál Nagyvárad. **Pontelli Emil**nél Biharpuspöki. **Klein és Grünfeld**nél Eled. **Erdey István**nál Belényes.

Biztos, gyors, ártalmatlan
hatásos szépitőszeregyedül
a Lédig-féle alabastrom
arc créme
1 tégely 1 korena, alabastrom
szappan 1 drb 80 fillér. Ki-
válónan alka mas szeplő, máj-
folt és arcfehéítésre.

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o

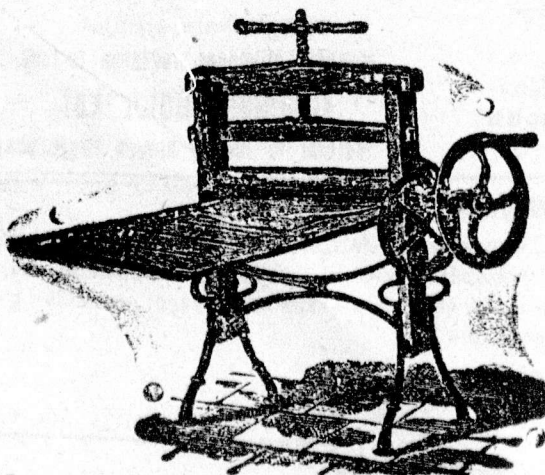
LÉDIG ÁRPAD arany kereszt gyógyszer-
tára,

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép” — **NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.** —
állandó működésben. Megtekinthető
az üzletben.

Jégszekrények legujabb szer-
kezettel.

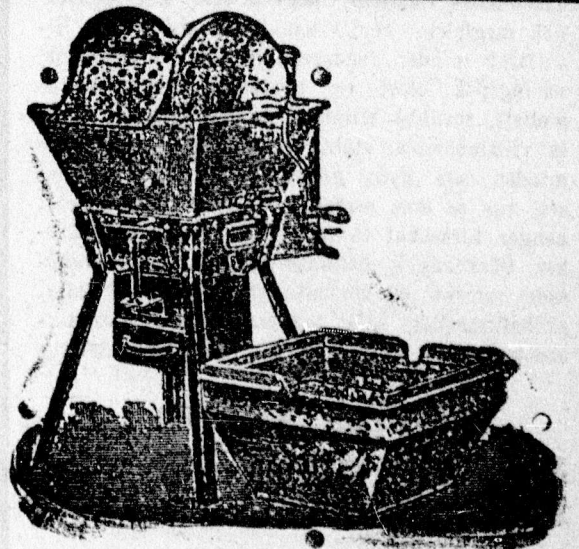
FAGYLALT-GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángróló- és
facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

NAGYVÁRAD, RAKOCZY-UT 5.

Telefon és interurbán 914.

A Magyar Siemens Schuckert Művek képviselője ■ Tantallampák gyári raktára.

Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ivlámák kezelését, szénpalcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket.

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán

keresk. vezető.

Reichel Henrik

gépész és elektro mérnök.

87

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a NEMZETI SZÁLLODA árnyas kerthelyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsoru mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termésű boraimra és kitűnő magyar konyhamra.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház
48 bérlelője.

Új mechanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű irógépek, kerékpárok, varrógépek olcsó és pontos javítását jótállás mellett, továbbá villanyos házcikkek, telephon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és új dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok bealaztatását legújabb rendszer szerint és kőszénbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

32 mechanikus és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a Rákóczi-uti Orsolya-zárda alatt új üveg, porcellán és konyhafelszerelési, kinal-ezüst, alpakka-áru és lámpa-raktárt nyitottam.

Mely árukat óriási választékban s igen előnyös áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Elvállalok e szakmába vágó épületüvegezést és kőperetezést. Kész ablakokban nagy raktárt tartok.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem. Tisztelettel

Hant Jenőné.

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával művészkivitelben szápadlás nélkül is készít kitűnő hirt
nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth u. 2.

(Fekete Sással szemben).

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ivlámák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön céllra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.